

Ester

No Pakatonngan So Paytābwān No Nya Libro

Naparin do palasyo no impirador do Persya no tabo mimyan librwaya ni Ester. As no paytābwān nya, ki maynamot do asa mabakes a Jodyo a si Ester. Do tored no kapangtokto na kan kadaw na siras Jodyo saw a kapayngay na, insalākan na sa do kadiman da a tabo a abo mahabas.

Ilawlawag pa no nya libro no Ester an maypāngo a nangrogi kan āngo chakey na batahen no pistaen dayan Jodyo a “Pista no Porim”.

No Naychakarwan No Nya Libro

Pakatoneng 1:1-2

No nakapidi ni Ester a rēyna 1:1–2:23

No panggep ni Haman a kadiman siras Jodyo saw 3:1–5:14

No nakabitay ni Haman 6:1–7:10

No kaābak dan Jodyo saw so kabōsor da saw 8:1–10:3

No Nakasokir Ni Rēyna Basti Si Āri Ekserses

1 ¹ Siraw nyaw naparin do chimpo ni Ekserses.^a Iyaw nya Ekserses, ki nangitoray so asa gasot, dadwa poho, kan papito a probinsya makayapod Indya a mandad Etiopya.^b ² Do dāwri a chimpo no naydisnan no trono ni Āri Ekserses, ki do Sosa a sintro no pagāryan no Persya. ³ As do chatatdo naw a katawen nakapagtoray na, namarin so pista a para do tabo a opisyalis na kan kadwan pa a magtotoray na. Nachipista saw totorayen da saw no soldādo do Persya kan Medya^c kontodo gorbirnadō saw kan siraw matotohos saw so saad a yapod probinsya saw. ⁴ Do irahem no anem a kabohan, inpaboya naw kinabaknang no pagtorayan na, dayag, kan kapintas na.

⁵ Sinpangan na, do nakatayoka danaw no nya pista, namarin paw āryaw so pista a para dyirad tābo tawotawo a omidi do Sosa, mabaknang

---

^a 1:1 Mana Ahasweros, kan nangitoray do 485-465 B.C.   ^b 1:1 Etiopya mana Kos ngaran na do kaychowa   ^c 1:3 Persya kan Medya, ki asa a pagāryan.

mana mapobri. Iyaw nya pista, ki papito a karaw a namarin do atataw no palasyo. ⁶Iyaw atataw, ki nabistyán so kortina saw a mapino a tela, maydak kan asol. Nachipong sa do hobid saw a mapino a tela, maydak kan obi so kita, kan nailodyit sa yapo do singsing saw a pirak. Marmol saw parey saw a nakaikapetan da. Myan saw manaro a disnan a namarin do balitok kan pirak a napangay do atataw. No nya atat, ki naar-artyan so marmol, perlas, kan matatarek a kita no mangina a bato. ⁷Naitawoy palek do baso saw a balitok kan matatarek nakasokog da, as kan maboslon palek maynamot do kadadam ni āri. ⁸Sigon do mandar ni āri, abaw mamilit dyira a minom, ta binilin ni āri siraw katalek naw a magsirsirbi a nolay da a minom kāda asa sigon do chakey da.

⁹Ranan na, aran si Rēyna Basti, ki namarin met so pista na a para dyirad mababakes saw do palasyo.

¹⁰Do chapapito naranaw a araw no pista, taywaraw kasoyot ni āri, ta nadinyat dana. Dawa, tinawagan na saw papitwaw a yonoko na a magsirsirbi dya. Siraw nya sa: Mehoman, Bista, Harbona, Bigta, Abagta, Setar, kan Karkas. ¹¹Inbilin na dyira a yangay da hapen si Rēyna Basti a iparang do salapen na a sikokorona tan ipabōya naw taywaraw a kapintas ni baket na dyirad opisyalis naw kan tabo bisita na. ¹²Ki do nakaibahey daw no magsirsirbi saw so inbilin naw ni āri di Rēyna Basti, chinaskeh naw nangay. Do dāwri, ultimo soli ni āri kan mapenpen na paba.

¹³Maynamot ta dadakay no āryaw, mangdaw so kapangtokto dan mamasirib saw maynamot do linteg kan kapangokom, nachisarita dyirad mamagbaga naw a makapatak so kosto a maparin. ¹⁴No masanyib a pachisngenan āri, ki sa: Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, kan Memokan. Siraw nyaw papito a katotohosan so saad do pagāryan no Persya kan Medya. ¹⁵Binata na dyira a kāna, “Sigon do linteg, āngo maganay a parinen di Rēyna Basti? Inanohdan nabaw yaken a āri do nakaibilin kwaw sya dyirad tinoboy ko saw a magsirsirbi dyaken.”

¹⁶Ki tominbay si Memokan di āri do kasalasalapan daw no opisyalis saw a kāna, “Ay pakawanan! Madiw nya pinarin Rēyna Basti. Moyboh aba si āri iyaw inasnesnekan na an dyi pa tabo a opisyalis kan siraw tawotawo do intiro a pagāryan ni āri. ¹⁷Ta iyaw nya pinarin ni rēyna, ki komayab anchi do tābo a mababakes kan paynamotan darana dya omanyib siras lalakay da. Batahen danchi a kon da, ‘Inbilin naw ni Āri Ekserses si Rēyna Basti a mangay do salapen na, ki nangay abaw.’ ¹⁸Iyaw namarinaya sicharaw, madāmag danchi no mababakes saw a mabigbigbig do Persya kan Medya, as tolāden darananchiw nya pinarin ni rēyna dyirad tabo a opisyalis saya ni āri. An komwan machipandabaw kabon anyib kan kapaysin-iipsok. ¹⁹As dawa, an makahwahok dyimo mo āri, mangibilin ka pakono so keddeng a dya mabaliwan a maitolas do linteg no Persya kan Medya tan si Basti, ki maparin na paba polos magparang do salapen mo.

As iyaw nawri a saad na rēyna, ki itoroh mo na do matarek a mabakes a mangamangay a maikari kan iya. ²⁰Anchan maipakatoneng keddeng mwaya do intirwaya pagāryan mo a marahawa, anyiben dananchin tābo mabakes kabahay da makayapod kabobodisan mandad katotohosan.”

²¹Chinadaw ni āri kan opisyalis na saw nyaya kapangtokto. Dawa, pinarin āryaw akmas inbaheyaw ni Memokan. ²²Maynamot do dyaya, nangipaw-it so tolas dyirad tabo probinsya a itorayan na sigon do kapaychirin kan kapaytolas do kāda probinsya. No naibahey, ki kāda mahakay, ki iya pakono magtoray do bōkod na pamilya kan chirin na pakono matongpal.

No Nakapidi Ni Ester a Rēyna

2 ¹Do nakabaw danaw no soli ni Āri Ekserses, nanakem naw pinarin naw ni Basti kan iyaw nakapangikeddeng naw so maikontra dya. ²Sinpangan na, inbahey dan mamagbagaw a masinged di āri a kon da, “Āngo ta dyi ka maychichwas siras mapipintas saya babbalāsang a birhin a para dyimo mo āri? ³Mamidi ka dyirad opisyalis mo saw do kāda probinsya do dya pagāryan a mangyangay siras mapipintas saw a babbalāsang a birhin do pagyanan dayan mababakes do palasyowaya do dya a Sosa a sintro no pagāryan. On, ipaaywan ta sa di Hegay a iyaw yonoko a mangay-aywan siras mababakes mo saw tan papintasen na sa. ⁴Iyanchiw mabakesaw a kasdayan kapangdidiw mo, hapen mo a rēyna a tādi ni Basti.”

Chinadaw ni āri iyaw nya a binata da dya. Dawa, nawriw inonotan na.

⁵Do dawri do Sosa, myan asa Jodyo a yapo do tribo ni Benhamin a mayngaran so Mardoqueo a pōtot ni Hair a pōtot ni Semai a pōtot ni Kis. ⁶No pinarin Nebokadnesar a āri do Babilonya, ki inakaw na si Kis^da nabahod a yapod Jerosalem kontodo si Jekonya a āri do Joda. ⁷Si Mardoqueo, ki myan kasinsin na a mayngaran so Ester. As no ngaran na do Hebreo, ki Hadassah. Si Mardoqueo, ki naparakoh si Ester maynamot ta nadiman dana saw inyapwan na kan inbidang narana anak na. Si Ester, ki makadadaw a balāsang kan kakoskostwanaw inaynawan na.

⁸Do nakaipakatoneng danaw no inkeddengaw ni Āri Ekserses, āro a babbalāsang naiyangay do Sosa kan naipaaywan sa di Hegay. Aran si Ester, ki naiyangay do palasyowaw ni āri, kan naitalek di Hegay a mangay-aywan so pagyanan daw no mababakes. ⁹Nahwahok ni Ester si Hegay. Dawa, chinadaw na kan nyeng na inrogi a papintasen, kan tinorohan na pa so machitatārek a mākan. Myan saw tinongdo ni Hegay a papito a mababakes a yapod palasyo a magsirbi di Ester, as kan pinayadis nas Ester kan magsirsirbi saw dya do kagaganayanaw a kwarto.

^d 2:6 Mana “si Mardoqueo”.

¹⁰Inlimed ni Ester a iya, ki asa a Jodyo maynamot ta nawriw inbilin dya ni Mardoqueo. ¹¹Kararaw a homabahabas si Mardoqueo do atataw no pagyanan dan mababakes saw tan matonngan na an maypāngo dana si Ester kan an āngo danaw mapariparin dya.

¹²Sakbay no naibatang a kaiyangay no kāda balāsang do yanan ni Āri Ekserses, machita patayokahen naw asa poho kan dadwa a kabohan a kapagpapintas a naikeddeng para dyirad mababakes. On, kāda balāsang, machita naw anem a kabohan a maptoptosan so lana no mirra kan anem a kabohan iyaw bangbanglo kan pangpapintas saw. ¹³As no kangay no balāsang a yapod pagyanan daw no mababakes a komwan do palasyo a yanan ni āri, mapalobōsan kāda asa a magpapintas sigon do chakey na. ¹⁴Mangay daw an mahep, as an mabekas dana maiyangay do matarekaw a pagyanan dan mababakes do aywan ni Saasgas a iyaw yonokwaw a mangay-aywan siras babbaket saw ni āri. Maybidi paba di āri malaksid an chadaw ni āri kan ipatawag naw mismwaw a ngaran na.

¹⁵Si Ester, ki pōtot a mabakes ni Abihail a marāan ni Mardoqueo, as pinarakoh ni Mardoqueo si Ester a akmay anak na. Do karapit danaw no ka si Ester maiyangay di āri, nawri lang pinaylaylay naw binahey naw ni Hegay a yonoko a mangay-aywan so mababakes saw. As tābo nakaboya dya, ki inanyib da. ¹⁶Do dāwri, naiyangay si Ester di Āri Ekserses do palasyo do chapapitwaw a katawen no nakapagāri na do chaasa poho naw a bohan a mapangaranan so Tebet.

¹⁷Si āri, ki nakadidiw di Ester so kapateg kan kadaw a mangamangay pa kan kadwan saw a babbalāsang. Dawa, kinoronaan na si Ester kan pinayparin narana a rēyna a tādi ni Basti. ¹⁸Sinpangan na, namarin si āri so rakoh a pista a pamadāyaw na di Ester, as nakaāwis na siras opisyalis naw kan tabo mabigbigbig saw a tawo do pagtorayan na. Inpakatoneng na a iyaw nawri, ki araw no kapaynaynahah do tābo probprobinsya, as kan siboboslon si āri a nangibonong dyira so rigrigālo a yapo kadādam na.

No Kaisalākan Ni Mardoqueo Si Āri

¹⁹Do kapaychichipeh daranaw a minirwa no babbalāsang saw a birhin, nadotokan narana ni āri si Mardoqueo a asa opisyal kan nachidisna dyirad kadwan saw a opisyalis a myan do rowanganaw no palasyo ni āri. ²⁰Ki si Ester, nāw na intayotayo ka-Jodyo na a akmas inbilin naw dya ni Mardoqueo. As nāw na inanohdan si Mardoqueo a akmas nakapanganohed naw dya do kadēkey na paw.

²¹Kadama naw ni Mardoqueo a maydiydisna do rowanganaw no palasyo, myan saw dadwa a opisyalis ni āri a maggwardya do pantawaw no kwarto ni āri a sa Bigtana kan Teres. Sira dadwa, ki nakasoli sa di āri kan inpangta da dimanen. ²²Ki nadngey ni Mardoqueo pangta daw kan

inbahey na di Rēyna Ester. Otro si Ester, inbahey na di āri a si Mardoqueo, ki nadngey na mismo pangta da dya. ²³Do nakaosisa naw no nya naipadāmag kan natonngan a oyod, binitay da saw dadwaw. Naitolas nya napanin do salapen āri do librwaw a pakasaritaan pagāryan.

No Panggep Ni Haman a Kadiman Siras Jodyo Saw

3 ¹Katayoka dan nya saya napanin, pinadayāwan ni Āri Ekserses si Haman a pōtot ni Hammedita a kapotōtan ni Agag.^e Pinayparin na a iya danaw katotohosan a opisyal do intiro a pagāryan. ²As inbilin ni āri dyirad tabo opisyalis na saw a myan do rowanganaw no palasyo a ipaboya daw anyib di Haman maynamot do kapaydogod da a magdāyaw dya. Pinarin da tabo. Ki si Mardoqueo, chaskeh naw maydogod mana magdāyaw dya. ³As dawa, inyahes dan opisyalis saw a myan do rowanganaw no palasyo di Mardoqueo a kon da, “Āngo ta nagtongpal kaba do bilin naw āri?”

⁴Kararaw a paychirinan das Mardoqueo, ki akma abo tadyinya na. “Yaken, ki Jodyo,” inibay ni Mardoqueo dyira. As dawa, inbahey dad Haman, ta chiban da an ipalōbos naw komwanaya pariparinen Mardoqueo. ⁵Do nakaboyaw sya ni Haman a dya maydogod si Mardoqueo mana magdāyaw dya, oltimo nakapakasoli na. ⁶As do nakatoneng naw sya a si Mardoqueo, ki Jodyo, chanawob naba do aktokto na a si Mardoqueo lang madōsa. Dawa, naychichwas so pamosposan tan ipadiman na sa tabo tawotawowaw a Jodyo do intiro a pagāryan no Persya.

⁷Do kaasa poho naw kan dadwa a tawen a kapagtoray ni Āri Ekserses, do manōmaw a bohan a mayngaran so Nisan, inbilin ni Haman iyaw kapagbōnot a iyaw pangaranan daw so Porim. Iyaw nyaw mangikeddeng an āngo a araw kan bohan katongpal so panggep naw a kadiman siras Jodyo saw. Napidi iyaw chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa bohan no mayngaran so Adar.

⁸Sinpangan na, binata ni Haman di Āri Ekserses a kāna, “Ari saw tawotawo a naychawpit a napatawa so inawan da dyirad kadwan saya a tawotawo do tabo probprobinsya do pagāryan mwaya. Sira, ki machitarek sa so dadakay dyirad kadwan saya tawotawo kan dya manganohed do linteg mo saya. An komwan palobōsan moriw nyaya? ⁹An makahwahok dyimo mo āri, mangikeddeng ka pakono so linteg a maipadiman sa. An parinen mo nya aket, manoroh ako so tatdo a gasot papito a poho kan dadima a tonilāda pirak do pangapyan naw no āri so kwarta a maosar a para do pagāryan.”

¹⁰Do dāwri, pinakaro ni āri iyaw pangsilyo naw a singsing do kakamay na, as nakaitoroh na sya do kabōsor daw no Jodyo a si Haman a pōtot ni

e 3:1 Sam. 15:8, 33

Hammedata a nakayapo do kapoonan ni Agag. ¹¹Sinpangan na, inbahey ni āri di Haman a kāna, “Sigi, siraw tawotawo saw kan kwarta daw, ki dyira mo na. Parinen mo naw chakey mo dyira.”

¹²Do chaasa poho naw kan tatdo a karaw no manōma bohan, tinawagan san Haman tagatolas na saw ni āri. As inbahey na dyiraw bilinaw tan maytolas sa dyirad gobirnadador saw, opisyalis saw, kan siraw pangpangōlo saw do tabo probprobinsya. Naiyōlog nya bilin do kāda kapaychirin kan sigon do kāda kapaytolas do intīro a pagāryan, as kan naitolas do ngaran ni Āri Ekserses kan nasilyowan so singsing naw. ¹³Inwaras dan natoboy saw nya bilin dyirad tabo probinsya saw do pagāryan ni āri. Naitolas do bilinaw a maipadiman sa tābo Jodyo, magtotobo kan matotoneng, mababakes kan adedekey. On, maipadiman sa tābo do asa karaw do chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa bohan a mayngaran so Adar. Maipadiman sa a abo kāsi kan masamsam paw dyira da saw. ¹⁴Iyaw kopya no nya bilin, ki maitoroh do kāda probprobinsya kan maibahebahey a pamakatoneng do tabo a tawotawo tan makasagāna sa do dāwri a araw.

¹⁵Do bilin ni āri, in-godegodes daw nangay no natoboy saw kan inpakatoneng daw nya bilin do Sosa a sintro no pagāryan. Chinariribok dad syodad no Sosa. Ki sa āri kan Haman, ki myan sa minom so palek.

No Kapamasidong Ni Mardoqueo Di Ester

4 ¹Do nakatonengaw ni Mardoqueo so tābo a napariparin, pinirit naw laylay naw do kapagmamayo na. Naylaylay so makersang, nakapayokpok nas ahbek do oho na, as nakapanakenakey nad irahemaw no syodad a magdongdong-aw so malyak do oltimo a kaliday na. ²Ki tod a nachipanda do rowanganaw no palasyo, ta abaw maylaylay so makersang a mapalobōsan a somdep. ³Do kāda probprobinsya a nakaibaheyan no bilinaw ni āri, myan taywara kapagdongdong-aw dan Jodyo saw parayayan das kapagayonar, katanyis, kan arimbāngaw. Kārwan dyiraw naylaylay so makersang kan nadibadibat sad ahbek.

⁴Do nakaibahey daw syan magsirsirbi saw ni Ester a mababakes kan yonoko saw so maynamot do pariparinen naw ni Mardoqueo, taywara nariribokan. Do dāwri, napaiyangay so laylay ni Mardoqueo tan sokatan naw laylay naw a makersang, ki rinawat aba ni Mardoqueo. ⁵Nyaw naynamotan na a pinatawagan ni Ester si Hatach a asa dyirad yonoko saw a tinongdo ni āri a magsirbi do rēyna. Tinoboy na si Hatach a mangay di Mardoqueo, ta ipaiyahes na an āngo mapariparin di Mardoqueo kan āngo ta parinen naw komwan. ⁶Dawa, nangay si Hatach do yanan Mardoqueo do atataw do salapenaw no rowangan palasyo. ⁷Ki inbahey ni Mardoqueo di Hatach tabo napariparinaw dya, kontodo bidangaw no kwarta a inkari ni Haman a itoroh do pangapyan no āri so kwarta para do kaipadiman da so tabo Jodyo.

⁸Nanoroh pa si Mardoqueo so kopya no bilinaw a naipakatoneng do Sosa a maynamot do kaipadiman na sira. Chindaw na di Hatach a ipaboya na di Ester kan ilawlawag na dyaw mapariparinaw. Inmandar pa ni Mardoqueo a mangay a machikakaāsi si Ester di āri tan chāsi na saw Jodyowaw.

⁹Naybidi si Hatach kan inbahey na di Ester inbaheyaw dya ni Mardoqueo. ¹⁰Ki pinaybidi dana ni Ester si Hatach, kan binata na dya a ibahey na di Mardoqueo nya a kāna, ¹¹“Tabo no opisyalis saw ni āri kan tawotawo saw do probinsya saya, ki chapatak da a no aran sino a mahakay mana mabakes a somdep do makatayrahemaw a paraāngan a maypasngen di āri a dya natawagan, machita maipadiman, ta asa lang linteg. Abaw makadichan do dyaya malaksid an patongdohen dya ni āri iyaw balitokaw a baston na. An komwan, maipadiman aba. Ta an yaken, makabohan danayaw homnabas makayapod nakatawagaw dyaken āri.”

¹²Do nakapakarapitaw no nya inpaibahey ni Ester di Mardoqueo, ¹³inpapabidi na inpaibahey nya atbay na di Ester a kāna, “Iktokto mwaba a imo lang dya maparoparo do tabo a Jodyo maynamot ta myan ka do palasyo. ¹⁴Ta an itmen mo dangoy mo do oras a akma syay, mangay anchi a yapod matarek a yanan pakalmonawan kan pakaisalakānan dan Jodyo saya. Ki imo, madiman kanchi kan mabonchiw kapotōtan āmang mo. Kan sino makapatak? Āngonchan no nayparinan mwa rēyna, ki para do akmas komwanaya chimpo.”

¹⁵Sinpangan na, inpaibahey danan Ester nya atbay na di Mardoqueo a kāna, ¹⁶“Na, akpehen mo sa tabo Jodyo saya a myan do Sosa ah, as kapagayonar nyo kan pangdakdaw nyo yaken. Koman mana minom kamo aba so aran āngo do maraw kan mahep do irahem no tatdo a karaw. Aran yaken kan siraw magsirsirbi saya dyaken a mababakes, ki magayonar kami a akma dyinyo. Katayoka na, mangay akonchi di āri a aran maikontra do linteg. As an nyaw kadimanan ko, sigi, kadimanan ko na.”

¹⁷Do dāwri, komnaro si Mardoqueo kan tinongpal na tabo inbilin naw ni Ester.

No Kaāwis Ni Ester Si Āri kan Si Haman Do Asa Pasken

5 ¹Do chatatdo naranaw a karaw no kapagayonar ni Ester, pinalaylay daw laylay no rēyna di Ester. As nakangay na naytēnek do makatayrahemaw a paraāngan no palasyo do somalapaw do kwarto a yanan no trono ni āri. Do dāwri, myan a maydisna si āri a somalap do rowanganaw. ²Do nakaboya naw si Rēyna Ester a myan a maytēnek do gagan, chinahwahok na. Dawa, pinatongdo na di Ester baston naw a balitok a inigpet na. Naypasngen si Ester kan sinalid naw tobwanaw no baston ni āri. ³Sinpangan na, inyahes ni āri a kāna, “Āngo akdawen mo, mo Rēyna Ester? Chabābang mwaba ibahey, ta ara pan mandad kagodwa no pagāryan ko, maitoroh dyimo.”

⁴Tinbay ni Ester a kāna, “An pakahwahokan mo, mo āpo āri, chakey kwaw inyo a awisen kan Haman sichahep do pasken kwaw a insagāna ko a para dyinyo.”

⁵Insigīda inbilin ni āri a kāna, “Ibahey nyo a bēbelan Haman mangay dya tan maparin namen chakey ni Ester.” Dawa, nangay sa āri kan Haman do paskenaw a insagāna ni Ester. ⁶Ki do kadama daw a minom so palek, inyahas danan āryaw di Ester a kāna, “Āngo chakey mo? Maitoroh dyimo. Aran kagodwa pan pagāryan kwaya, itoroh ko.”

⁷Ki binata ni Ester a kāna, “No chakey ko kan akdawen ko, ki nya: ⁸An mahwahok ko pa imo mo āri, as kan makahwahok dyimo kaitoroh mos yahes kwaya, māsaw katongpal mos akdawen kwaya a kangay nyo pakono mo āpo āri kan Haman anchan delak do pasken dana a isagāna ko dyinyo. Do dāwri dananchiw kaibahey kos chakey ko.”

No Panggep Ni Haman a Kadiman Si Mardoqueo

⁹Do dāwri a araw, minohbot si Haman a siraragsak a yapod paskenaw ni Ester, kan mapaw danaw kapangtokto na. Ki do nakaboya naw si Mardoqueo do rowanganaw no palasyo a malidyat pa, naytēnek a mangipaboyas kaanyib na sya, taywaraw nakapakasoli na. ¹⁰Aran komwan, pinenpen naw oltimwaw a soli na kan somnabat. Sinpangan na, ināwis na saw sīt na saw kan si baket na a si Seres a machirapa dyira. ¹¹Do dāwri, inpangas na dyiraw kāron kinabaknang na kan iyaw kāron pōtot na mahahakay. Inpangas na paw tabo nakaitoroh dya ni āri so pammadāyaw kan maypāngo iyaw nakapatohosaw ni āri so saad na a iya danaw katotohosan dyirad opisyalis na saw. ¹²Innāyon pa ni Haman a kāna, “Nawri aba lang, ta yaken lang a maychatanyiw ināwis ni Rēyna Ester a rarayay ni āri do insagāna naw a pasken. Tori naranaw yamen a awisen kan āri anchan delak. ¹³Ki mararayawaya tabo gānas ko do dawri a Mardoqueo a asa Jodyo an maboyaboya ko a maydisna do salapenayan palasyo.”

¹⁴Tinbay ni Seres a baket na kan siraw sīt na saw a kon da, “Namna, āngo ngamin ta dyi ka mapaparin so pangbitāyan sya a dadwa poho kan dadima kamitros so katohos? Anchan mabekas, yahes mod āri a ipabitay na daw si Mardoqueo. An tayokaw nawri, makapachirayay kad āri a mangay do pasken a siraragsak.” Chinasoyot ni Haman nawri a inbahey da dya kan napaparin so pangbitāyan.

No Kaipadāyaw Ni Āri Si Mardoqueo

6 ¹Do dāwri a mahep, makapakaychē abas āri. Dawa, inpahap naw librwwaw a nakaitolasan mapariparin do pagāryan kan inbāsa da dya. ²As kan nadongso daw yananaw no naitolas maynamot do nakapaybahebahey naw ni Mardoqueo so pangta daw a mangdiman si āri.

Sa Bigtana kan Teres, dadwaw a yonoko a magbanbantay do rowangan naw no kwarto ni āri a nangipangta sya. ³Inyahes ni āri a kāna, “Āryoriw naitoroh a gon-gona kan pammadāyaw di Mardoqueo do dyaya pinarin na?”

Ki tinbay dan magsirsirbyaw a kon da, “Abaw naitoroh dya.”

⁴Inyahes ni āri a kāna, “Sino saw opisyalis ko a myan do atataya no palasyo?”

Ki kosto a somdep si Haman do mamangketaw do gagan a paraāngan palasyo tan yangay na akdawen a mabitay si Mardoqueo do insagāna naw a pangbitāyan sya. ⁵Ki tinbay dan magsirsirbi saw a kon da, “Toryayas Haman a maytēnek do gagan a mangnanaya machisarīta dyimo.”

“Pasdepen nyo pa dya,” inbilin ni āri.

⁶Do nakapakasdep naranaw ni Haman, inyahes dya ni āri a kāna, “Āngo paro maganay a parinen do tawowaw a chakey ko a padayāwan?”

Ki no iniktokto ni Haman, “Ari pawriw matarek a tawo a iktokto ni āri a padayāwan an dya yaken?” ⁷Dawa, tinbay ni Haman a kāna, “Para do tawowaw a chakey no āri a padayāwan, ⁸mapahap kas laylay saw no āri a paylaylaylay mo, kan pabistyan mo kabalyowaw a pagkabkalyowan mo, as kakorona mo syas koronaw a pangkorkorona mo. ⁹As kaipahap mos katotohosanaw a opisyal mo, ta iyaw manglaylay so tawowaw a chakey mo a padayāwan. Onotan anchi no nakasakay do kabalyo a mayam do kalsāda saya do irahem no syodad, as kaipaingengey mo sya do opisyal mwaw so nya: ‘Chiban nyo! Komwan maparin do tawo a chakey ni āri a padayāwan!’ ”

¹⁰Sinpangan na, binata ni āri di Haman a kāna, “Ngay, kabelan mo yangay mwa hapen laylay saw kan kabalyowaw, as kaparin mos binata mwaya di Mardoqueo a Jodyo. Ari a maydiydisna dwa rowanganaya no palasyo. Kanakmen mo ah, parinen mwa tabo binata mwaya.”

¹¹Dawa, yay na inhap ni Haman laylay saw kan kabalyowaw. Do dāwri, linaylayan nas Mardoqueo, as nakaikwan na sya a sisasakay do kabalyo do kalsādaw do irahem no syodad. Do kayan daw do kalkalsāda, ingengey ni Haman, “Chiban nyo. Komwan maparin do tawo a chakey ni āri a padayāwan.”

¹²Katayoka no nya, naybidi danas Mardoqueo do rowanganaw no palasyo. As si Haman, binēbelanaw somnabat a naytatalob so ropa na maynamot do asnek na. ¹³Inistorya na di Seres a baket na kan do tabo sīt na saw daw tabo naporinaw dya.

Do dāwri, binata ni Seres kan mamagbaga na saw a sīt na a kon da, “Ayya, tori dana mangrogiw kabo mos toray mo maynamot di Mardoqueo a yapo do kapotōtan no Jodyo. Mahomis mo paba, basbāli a rarayawen narana imo.” ¹⁴Do kadama da paw a machisarsarīta dya, nawara saw yonoko saw ni āri, kan kinalokalo das Haman a mangay do paskenaw a insagāna ni Ester.

No Kadiman Ni Haman

7 ¹Dawa, nangay si āri kan si Haman a nachakan di Rēyna Ester. ²Do kadama daw a minom so palek do somaronwaya nakangay da, inyahas dana mirwa ni āri di Rēyna Ester a kāna, “Changori mo Rēyna Ester, āngo chakey mo? Aran manda pad kagodwan pagāryan kwaya maitoroh anchi dyimo.”

³Ki tinbay ni Rēyna Ester, “Mo āpo āri, an makahwahok dyimo, palobōsan mo pa yaken a mabyay kan siraw kapayngay kwaya Jodyo. Nyaw pachikakaāsi ko dyimo. ⁴Ta nailāko kami naya kan siraw kapayngay ko saya Jodyo a mararayaw, madiman, kan mabo. Amnan tod kami sawen lang a nailāko a para adipen a mahahakay kan mababakes, maylilyak ako paba. Manawob abaw nya kaidadanesan namen a pangistorbo ko dyimo.”

⁵Ki tominbay si Āri Ekserses di Rēyna Ester a kāna, “Sino nawri a tawo a matored a namarin so komwan? Dino yanan na?”

⁶Tinbay ni Ester a kāna, “Abaw matarek a mangidadanes kan kabōsor namen an dya iyaw nya marahet a tawo a si Haman.”

Do dāwri, ultimo nakāmo ni Haman do salapen ni āri kan rēyna.

⁷Naychakatkat si āri a makasokasoli a minohtot do pagpaskenanaw, as nakangay nad atataw no palasyo. Ki si Haman, ki natokos a nangikakaāsi so byay na di Rēyna Ester, ta madlaw narana a nakadisisyon āryaw a mangdōsa sya.

⁸Do nakapaybidyaw ni āri a yapod atataw no palasyo a komwan do pagpaskenanaw, kosto a rinokoban ni Haman paypuktadanaw a yanan ni Ester a machikakaāsi.

Nakaboyaw syan āri, inyagay na, “Hoy! Aran si rēyna, chakey nawri no nya tawo a oknoden do salapen ko do mismo a palasyo ko?”

Nakaichirinaw sya ni āri, pinongosan das oho si Haman no yonoko saw. ⁹Sinpangan na, binata ni Harbona a asa dyirad yonoko saw a kāna, “Aryaw pinatnek ni Haman do bahay na a dadwa poho kan dadima kamitros so katohos a pangbitāyan nas Mardoqueo a nangisalākan so byay mo, mo āpo āri.”

Do dāwri, inmandar ni āri a kāna, “Bitāyen nyo daw si Haman!”

¹⁰Dawa, binitay da si Haman do pinarinaw a pangbitāyan di Mardoqueo. Do dāwri, nabawan solyaw ni āri.

No Kaikeddeng No Kapachilāban Dan Jodyo Saw

8 ¹Do dāwri a araw, intoroh ni Āri Ekserses di Rēyna Ester tābo tana kan warawara ni Haman a kabōsor dan Jodyo. As si Mardoqueo, makangay dana do salapen ni āri maynamot ta inbahey ni Ester a kabagyan na. ²Inakso ni āri do kakamay naw singsing naw a pangsilyo

na a inbabāwi na di Haman, as nakaitoroh na sya di Mardoqueo. As si Ester, ki tinongdo na si Mardoqueo a mangaywan so tana kan warawara naw ni Haman.

³Do dāwri, minirwa dana nachikakaāsi si Ester, kan sinakban naw kokodaw ni āri. Nachikakaāsi a penpenen pakono ni āri iyaw marahetaw a pinanggep ni Haman a kapotōtan ni Agag a maikontra dyirad Jodyo saw. ⁴Sinpangan na, pinatongdo ni āri di Ester baston naw. Dawa, naytēnek do salapenaw ni āri.

⁵Binata ni Ester a kāna, “An pakahwahokan mo, mo āpo āri, kan mahwahok ko pa imo, as kan iktokto mo an maganay, maytolas ka pakono so bilin a mamenpen so kaipatongpal no bilinaw ni Haman. On, ta si Haman a potōt ni Hammedata a kapotōtan ni Agag, ki inpaiwaras naw tolas saw a pangipadiman so tabo Jodyo do tābo probprobinsya do intīro a pagāryan. ⁶Ta maypāngo ko a ibtoran kaboya ko so kararayaw dan kapayngay ko saya Jodyo? Maypāngo ko a itored kadiman das kakabagyan ko saw?”

⁷Ki binata ni Āri Ekserses di Rēyna Ester kan di Mardoqueo a Jodyo a kāna, “Maynamot ta chakey ni Haman a dimanen saw Jodyo, inpabitay ko kan intoroh ko a tābo di Ester tana kan warawara na. ⁸Sichangori, maparin nyo maytolas so chakey nyo para dyirad Jodyo saw do ngaran ko kan silyowan nyo so singsing kwaw. Ta iyaw naikeddeng dana do ngaran ko a āri kan nasilyowan danas singsing ko, ki maparin ko paba ibabāwi.”

⁹Do chadadwa naw a poho kan tatdo a karaw, do chatatdo naw a bohan a mayngaran so Siban, pinatawagan sa ni Mardoqueo tagatolas na saw ni āri. Intolas da tabo bilinaw ni Mardoqueo dyirad Jodyo saw, opisyalis saw, gobirnadador saw, kan pangōlo saw no asa gasot, dadwa poho kan papito a probinsya yapo do Indya a mandad Etiopya. Siraw nya bilin, ki naitolas sa do kāda kapaychirin kan kapaytolas no kāda probinsya kan komwan do kapaychirin kan kapaytolas dan Jodyo. ¹⁰Pinaitolas ni Mardoqueo do ngaran ni Āri Ekserses kan nasilyowan so singsingaw ni āri a pangsilyo. Katayoka na, inpaipaw-it naw tolas saw dyirad natoboy saw a nakasakay do matataray saw a kabalyo a naitatārek a nadām para do kapagsirbi di āri.

¹¹Siraw nya tolas, ki pamalōbos no āryaw dyirad Jodyo saw do kāda syodad a makpekpeh a mangitēnek so byay da. On, mapalobōsan sa mangrarayaw, mangdiman, kan mangbo so aran sino a tawotawo do aran āngo a probinsya a magarmas a mangdarop sira kontodo kabahay mana anak da, as kan masamsaman paw dyira da saw. ¹²Iyaw nya bilin, ki maipatongpal do intīro a pagāryan no Persya do arawaw a naikeddeng a kadiman siras Jodyo saw. On, nya araw, ki do chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa bohan a mayngaran so

Adar. ¹³Iyaw kopyaw no bilin, ki maitoroh a linteg do kāda probinsya kan maipakatoneng dyirad tabo tawotawo tan nakasagāna saw Jodyo do dāwri a araw a mamahes dyirad kabōsor da saw. ¹⁴Do mandar ni āri, siraw natoboyaw a nakasakay do kabalyo saw a dyira ni āri, ki nagpataray sa a nangay do nakatoboyan daw. Aran do sintrwaw a yanan gobyirno do syodad a Sosa, ki naiwaras nawri a bilin. ¹⁵Sinpangan na, komnaro a yapod yanan āri si Mardoqueo, nakalaylay so asol kan maydak a laylay ni āri kan obi a ayowayob a kāpa, as kan sikokorona so nabistyan so balitok. Do syodad no Sosa, ki magariwāwa sa maynamot do kasoyot da. ¹⁶As an maynamot dyirad Jodyo saw, mapaw danaw aktokto da. Masoyot dana sa, as kan myan dana dyiraw ragsak kan dāyaw a yapod tawotawo. ¹⁷Do kāda probinsya kan kāda syodad a nakaipakatonngan no bilinaya ni āri, nasoyosoyot sa kan nagraagsak saw Jodyo a nangsilibrar do nakapamarin das pasken. Do dāwri, āro saw tawotawo a dya Jodyo, nayparin a Jodyo maynamot do kāmo da dyirad Jodyo saw.

No Kadiman Dan Jodyo Siras Kabosor Da Saw

9 ¹Do chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa a bohan no mayngaran so Adar, iyaw nyaw arawaw a kaipatongpal no bilinaw ni āri. Do dāwri a araw, hahawen dan kabōsor saw no Jodyo a rarayawen da sa. Ki basbāli a naybadichid naparin, ta siraw Jodyowaw, nangābak siras mangipsokaw dyira. ²Do kāda syodad do tabo probprobinsya do intiro pagāryan ni Āri Ekserses a yanan dan Jodyo saw, ki naychichipeh sa a mangdarop so aran sino a manghawahaway a mangrarayaw sira. Abaw nakaitored a machilāban dyira, ta chinamo sa no tabo tawotawo saw. ³As siraw tabo opisyalis do kāda probinsya, gobirnadador, pangpangōlo, kan pinakainawan saw ni āri, sinidongan da saw Jodyowaw maynamot ta chamo das Mardoqueo. ⁴Magdindināmag dana do intiro pagāryan a nayparin dana mabileg a tawo si Mardoqueo do palasyo kan maypaypabileg pa. ⁵Maynamot ta komwan, pinarin dan Jodyo saw no chinakakey da dyirad kabōsor da saw. Diniman da sa a tabo so ispada kan sinapasapad da sa.

⁶Do syodad a Sosa a sintro no gobyirno, ki dadima gasot a tawotawo diniman da. ⁷⁻⁸Diniman da sa pa, sa Parsandata, Dalpon, Aspata, Porata, Adalya, Aridata, ⁹Parmasta, Arisay, Ariday, kan Baysata. ¹⁰Siraw nyaw asa pohwaw a mahahakay a pōtot ni Haman a potōt ni Hammedata a kabōsor dan Jodyo saw. Aran komwan, nagsamsam sabaw Jodyowaw.

¹¹Do dāwri pa araw, iyaw bidang dan diniman da saw do Sosa a sintro no gobyirno, ki naipakatoneng do āryaw. ¹²Ki binata ni āri di Rēyna Ester a kāna, “Do syodadaya lang no Sosa, ki myan dadima gasot a diniman dan Jodyo saw kontodo asa poho saw a pōtot ni Haman. Aysa! An komwan, maparin a mangamangay paw pinarin dad kadwan saya

probinsya. Changori, āngo paw chakey mo? Maitoroh anchi dyimo. Āngo paw yahes mo? Madyira mo pa.”

¹³Ki tominbay si Rēyna Ester a kāna, “An makahwahok dyimo mo āri, palobōsan mo pakono saw Jodyo saya do dya Sosa a mamarin dananchi anchan delak so pinarin daya changori a araw. Akdawen ko pa dyimo a ipalodyit mo pakono saw bangkay daw no asa poho saw a pōtot ni Haman do pangbitāyan.”

¹⁴Dawa, inmandar ni āri a maparin nyaya. Naipakatoneng iyaw bilin do Sosa, kan naipalodyit bangkay da saw no pōtot ni Haman. ¹⁵Do chaasa poho naw kan apat a araw do bohan no Adar, naychichipeh dana saw Jodyowaw, kan nangdiman dana sa so tatdo a gasot a mahahakay do syodadaw no Sosa. Ki aran do dāwri, ki nagsamsam saba.

¹⁶Māsaw a siraw Jodyowaw do probprobinsya saw, naychichipeh pa sa a nangitēnek so byay da. Nakalmonaw sa do kabōsor da saw do nakadiman daw so papito a poho kan dadima ribo, ki nagsamsam saba. ¹⁷Naparin nyaya do chaasa poho kan tatdo a karaw do bohan no Adar. As do chaasa poho naw kan apat a karaw, ki naynahah sa, as kan pinarin da a araw no kapagpista kan kapagragsak. ¹⁸Siraw Jodyo saw do Sosa, ki naychichipeh sa do chaasa poho naw kan tatdo kan chaasa poho naw kan apat a karaw. As do chaasa poho naw kan dadima a karaw, ki naynahah sa, as kan iyaw nyaw pinarin da a araw no kapagpista kan kapagragsak. ¹⁹Nyaw naynamotan na a siraw Jodyo saw a omyan do dēdekey saw a idi, magragsak sa a mangsilibrar kan magpista do chaasa poho naya kan apat a karaw no bohan no Adar. Pistaen daw nya araw, kan maysinririgālo sa do katakatayisa dyira.

No Pista No Porim

²⁰Inpaitolas ni Mardoqueo iyaw naparin saya, as kan pinaw-itan na sa so tolas tabo Jodyo saw masngen kan mateng do tābo probinsya saw no pagāryan ni Āri Ekserses. ²¹Inbilin na dyira a pistaen daw chaasa poho naya kan apat kan chaasa poho naya kan dadima a araw no bohan Adar do kāda tawen. ²²Siraw nya araw, nakapakalmonaw dan Jodyo do kabōsor da saw. As nya bohan, nakapaybadichid no liday daw a nayparin a kasoyotan kan nakapaybadichid no kapagdongdong-aw daw a nayparin a kapagragsak. Intolas na dyira a siraw nya araw, ki pistaen da, magragsak sa, maysinririgālo sa so makākan, as kan rigālowan da saw mapobri saw. ²³Tinongpal da san Jodyo saw nya a bilin ni Mardoqueo, kan pinayparin daw nya a pista a silsilibraren da do kāda tawen.

²⁴Si Haman a pōtot ni Hammedata a yapo do kapotōtan ni Agag a kabōsor no tabo Jodyo, in pangta naw kaipadiman na siras Jodyo. Iyaw nagpabōnot so mapangarananaya so Porim a nangikeddeng so araw a kararayaw kan kapatawos da siras Jodyo saw. ²⁵Ki do nakapakarapit naw

di āri no nya pangta, nangikeddeng si āri so naitolas sa a bilin a iyaw nya marahet a pinanggep ni Haman a maikontra dyirad Jodyo saw, ki naybidi do mismo na inawan. As iya kontodo pōtot na saw, ki nabītay do pangbitāyan. ²⁶As dawa, Porim naipangaran do dya saya araw a yapo do Hebreo a chirin a “por”.

Maynamot do tolasaw ni Mardoqueo kan tabo saw napariparinaw do tabo a Jodyo, ²⁷pinayparin daw nya dadakay da para dyira kan dyirad kapotōtan da kan aran siraw machirapaw anchi dyira a Jodyo. As dyi da polos a hātan a silsilibraren nya dadwa karaw do kāda tawen do naikeddeng a chimpo kan akmas nakaitolas naw. ²⁸Siraw nya araw, ki machita nakmen kan ngilinen no kāda kapotōtan do kāda pamilya kan do kāda probinsya kan do kāda syodad. As nya araw no Porim, ki machita polos a dya katngan a silibraren no Jodyo mana wayaken maypānam pa dyirad kapotōtan da.

²⁹Katayoka na, aran si Rēyna Ester a pōtot ni Abihail kontodo si Mardoqueo, ki namarin so tolas a mangipaboya so toray a pangpaneknek na so dāmwwa a tolas ni Mardoqueo maynamot do Porim. ³⁰Siraw kopya saw no tolas, ki naipaw-it sa do tabo a Jodyo do asa gasot dadwa poho kan papito a probinsya do intiroya a pagāryan ni Āri Ekserses. Naitolas a myan pakono kaydamnayan kapangtokto kan kaoyodan. ³¹Naitolas pa a magpista sa do araw saw no Porim do kosto a chimpo akmas pariparinen daw a kapangdāg so kapagayonar kan chimpo no kapagdongdong-aw. Inbilin daw nya da Mardoqueo kan Rēyna Ester. ³²Iyaw nya bilin ni Ester nangipaneknek siras pariparinen maynamot do kasilibrar so Porim, as kan naitolas nyaya do librwaw a pakaitolasan mapariparin do pagāryan.

No Kabileg Da Āri Ekserses Kan Mardoqueo

10 ¹Napagbwis si Āri Ekserses so inkapilitan dyirad tawotawo saw do intiroya a pagāryan na a aran siraw omyanaw do payis no kanayan. ²Tābo mabibileg kan makaskasdāaw saw a pinarin na kontodo kakomplito no pakasaritāan nakapatohos naw si Mardoqueo do matohos a saad, ki naitolas do librwaw a pakasaritāan dan aāri daw do Persya kan Medya. ³Si Mardoqueo a Jodyo, iyaw somarono di Āri Ekserses so saad. Anyiben kan chadaw dan kapayngay na saw a Jodyo. Intarabāko naw kaganayan dan tawotawo na saw, kan iyaw paypaganayan da do masakbayan no tābo Jodyo.